

PHÒNG NGỪA CÁC TỘI PHẠM VỀ MA TÚY TIẾP CẬN TỪ VIỆC GIẢM CẦU, GIẢM TÁC HẠI CỦA MA TÚY TRONG CỘNG ĐỒNG

TS PHẠM THÁI

Khoa Luật Hình sự Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh
Faculty of Criminal Law, Ho Chi Minh City University of Law
Email: pthai@hcmulaw.edu.vn

ThS KIM NGUYỄN HỒNG MINH

Khoa Luật Hình sự Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh
Faculty of Criminal Law, Ho Chi Minh City University of Law
Email: knhminh@hcmulaw.edu.vn

Tóm tắt

Ma túy không chỉ gây mất trật tự, an toàn xã hội mà còn là nguyên nhân dẫn đến nhiều tội phạm khác nhau. Đấu tranh phòng chống các tội phạm về ma túy là một trong những chủ trương cấp bách của Đảng và Nhà nước ta. Bên cạnh việc đấu tranh với các tội phạm về ma túy thì tập trung giảm nhu cầu sử dụng ma túy và giảm ảnh hưởng của ma túy trong cộng đồng cũng là một trong những biện pháp hữu hiệu để ngăn chặn những tệ nạn này. Trong bài viết này, nhóm tác giả tập trung phân tích các số liệu liên quan đến tội phạm về ma túy, các khó khăn còn tồn đọng trong việc kiểm soát nguồn cầu ma túy trong nước và giảm tác hại của việc lạm dụng ma túy, từ đó đưa ra các kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả việc thực hiện các biện pháp giảm cầu, giảm tác hại của ma túy tại Việt Nam trong thời gian tới.

Từ khóa: giảm cầu, giảm tác hại, ma túy, phòng - chống các tội phạm về ma túy, Luật Hình sự Việt Nam

Abstract

Drugs not only undermine social order and public safety but also fuel a range of other criminal activities. Combating drug-related offences remains one of the Government's most urgent priorities. In addition to law enforcement efforts, effective prevention requires reducing the demand for drugs and mitigating their harmful impact on the community. In this article, the authors focus on analyzing data related to drug crimes, the ongoing challenges in controlling domestic drug demand, and reducing the harm of drug abuse. Based on this, the authors offer recommendations to improve the effectiveness of measures to reduce demand and minimize drug-related harm in Vietnam in the near future.

Keywords: supply reduction, demand reduction, drugs, prevent drug-related crimes, Vietnamese criminal law

DOI: <https://doi.org/10.70236/khplvn.357>

Ngày nhận bài: 13/9/2024

Ngày duyệt đăng: 17/2/2025

Cùng với sự gia tăng của tình hình tội phạm về ma túy trên toàn cầu, những năm vừa qua, tình trạng lạm dụng các chất ma túy tại Việt Nam cũng không ngừng gia tăng, gây ra những tác động nghiêm trọng đến nhiều mặt của đời sống xã hội. Có thể thấy rằng, tệ nạn ma túy hay tình trạng lạm dụng các chất ma túy đã gây ra những thiệt hại rất lớn đến các lĩnh vực kinh tế, chính trị, tâm lý, văn hóa - xã hội. Nó được coi là yếu tố quan trọng thúc đẩy cho tình hình các tội phạm về ma túy gia tăng. Tệ nạn ma túy hay tình trạng lạm dụng các chất ma túy dẫn đến những “rối loạn do sử dụng ma túy” (*treatment of drug use disorders*).¹

¹ Thuật ngữ này được Liên hợp quốc khuyến nghị sử dụng trong văn bản “Các góp ý và khuyến nghị tổng thể của Liên hợp quốc về các điều khoản sửa đổi của Luật phòng, chống ma túy của Việt Nam”, tháng 8/2020.

Nó còn là nguyên nhân trực tiếp làm phát sinh nhiều loại tội phạm khác nhau và cũng đóng vai trò chính trong việc thúc đẩy đại dịch HIV/AIDS, các bệnh lây nhiễm qua đường máu và quan hệ tình dục khác trong cộng đồng. Bên cạnh các giải pháp hoàn thiện hệ thống pháp luật, phát huy tối đa vai trò của hoạt động điều tra, triệt phá các đường dây vận chuyển, mua bán trái phép chất ma túy (nhằm giảm nguồn cung) thì các giải pháp “giảm cầu” ma túy, giảm tác hại của ma túy trong cộng đồng cũng cần được quan tâm. Giảm cung, giảm cầu, giảm tác hại của ma túy từng được Cơ quan Phòng chống ma túy và tội phạm của Liên hợp quốc (*United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC*) coi như thứ “vaccine” hiệu quả để phòng ngừa các tội phạm về ma túy cũng như tệ nạn ma túy nhức nhối ở Việt Nam trong thời gian sắp tới.²

1. Tổng quan về quan hệ cung - cầu ma túy ở Việt Nam thời gian vừa qua

Nguồn cung ma túy là tổng số lượng ma túy các loại được các băng nhóm tội phạm đưa ra “thị trường” giao dịch bất hợp pháp, ở các mức giá khác nhau tùy thuộc vào từng loại ma túy. Lượng ma túy được cung cấp sẽ tương ứng với giá cả, khả năng sản xuất và chi phí sản xuất trái phép các chất ma túy. Ngoài ra, nguồn cung cũng phụ thuộc vào các yếu tố như giá của các yếu tố đầu vào (tiền chất, các nguyên vật liệu phục vụ cho việc sản xuất, chi phí vận chuyển...), công nghệ, số lượng các “đường dây” cung cấp và kỳ vọng của những băng nhóm tội phạm có tổ chức đối với “thị trường” trong nước hiện nay. Ví dụ: cứ 10 kg nhựa thuốc phiện sẽ điều chế được 01 kg morphine. Từ 01 kg morphine điều chế được 0,85- 0,9 kg heroin. Sơ đồ điều chế này tỷ lệ thuận với mức độ độc tính và khả năng gây nghiện. Hiện nay, một tép heroin có giá bán khoảng 100 ngàn đồng, 01 kg heroin tương đương với 03 bánh, mỗi bánh heroin có giá khoảng từ 500 – 600 triệu đồng. Như vậy, nếu chia nhỏ 01 kg heroin ra để bán lẻ với giá từ 100 – 200 ngàn đồng/tép thì lợi nhuận thu được có thể từ 3,5 – 4 tỷ đồng, gấp nhiều lần so với giá mua vào.³

Nguồn cầu về ma túy được hiểu là tổng số lượng ma túy các loại (tự nhiên, bán tự nhiên, tổng hợp) mà người sử dụng cần mua tương ứng với giá cả và thu nhập. Nguồn cầu về ma túy trong cộng đồng vừa bao gồm tổng hợp các nhu cầu sử dụng trái phép chất ma túy của mỗi cá nhân (sự đòi hỏi, sự thiếu hụt cần phải thỏa mãn) vừa còn phải đáp ứng thêm cả yếu tố về khả năng chi trả cho các nhu cầu này của người sử dụng.

Nguồn cầu về ma túy hiện nay được đánh giá phụ thuộc vào giá cả của các loại ma túy trên “thị trường”, thu nhập của các đối tượng sử dụng trái phép chất ma túy cũng như những kỳ vọng vào “được tính” mới, lạ của các loại ma túy tổng hợp. Thống kê tại thời điểm năm 2014 cho thấy tới 80,33% người nghiện sử dụng heroin, 10,65% sử dụng ma túy tổng hợp (amphetamin, MDMA, ecstasy, ketamin), 3,34% sử dụng thuốc phiện, 2,24% sử dụng cần sa và 1,21%

2 Hoàng Giang, “UNODC khuyến nghị “vaccine” phòng ngừa ma túy cho Việt Nam”, *Báo điện tử Chính phủ*, <https://baohinhphu.vn/unodc-khuyen-nghi-vaccine-phong-ngua-ma-tuy-cho-viet-nam-102294913.htm>, truy cập ngày 16/10/2024.

3 Tạ Hiền, “Ma túy gồm những loại gì? Tác hại của chúng nguy hiểm ra sao?”, *Thời báo VTV*, 2021, <https://vtv.vn/xa-hoi/ma-tuy-gom-nhung-loai-gi-tac-hai-cua-chung-nguy-hiem-ra-sao-20210610113455019.htm>, truy cập ngày 16/10/2024.

sử dụng các loại ma túy khác ở Việt Nam.⁴ Nhìn chung, trong những năm vừa qua, Việt Nam đang có đầy đủ các yếu tố có thể tác động mạnh mẽ tới nguồn cầu ma túy nội địa, từ vị trí địa lý gần với các trung tâm sản xuất các loại ma túy có nguồn gốc thuốc phiện lớn nhất thế giới (khu vực Tam giác vàng, Trăng lưỡi liềm vàng), nằm trên tuyến giao thương quốc tế kết nối các trung tâm kinh tế toàn cầu, tốc độ phát triển kinh tế và thu nhập bình quân đầu người đều tăng nhanh, quy mô dân số đông với tỷ lệ người trẻ, người trong độ tuổi lao động cao (dân số vàng), sự giao lưu kinh tế, văn hóa ngày càng sâu, rộng. Bên cạnh việc nỗ lực ngăn chặn nguồn cung ma túy từ bên ngoài, triệt phá các đường dây mua bán, vận chuyển trái phép chất ma túy từ nước ngoài về Việt Nam cũng như nguồn ma túy sản xuất trái phép trong nước thì việc giảm nguồn cầu tiêu thụ ma túy cũng là một vấn đề cấp thiết cần được quan tâm nhiều hơn.

Do đó, lượng cầu ma túy là lượng ma túy mà người sử dụng ma túy sẵn sàng mua,⁵ phản ánh xu hướng tiêu thụ thực tế. Nguồn cầu ma túy là tập hợp các yếu tố kinh tế, xã hội, tâm lý và pháp lý làm phát sinh hoặc duy trì nhu cầu sử dụng ma túy, là cơ sở hình thành chính sách giảm cầu hiệu quả. “Có cầu tất yếu sẽ có cung”, đây là quy luật của thị trường hàng hóa. Cung – cầu về ma túy tác động lẫn nhau nhưng có thể nói lực cầu vẫn đóng vai trò cơ bản, chi phối. Do vậy, trên mặt trận phòng, chống ma túy, muốn tác động đến nguồn cung ma túy, thì cần phải chủ động kiểm soát, kéo giảm nguồn cầu ma túy trong cộng đồng. Khi nguồn cầu ma túy trong xã hội giảm, được kiểm soát tốt, đồng nghĩa với việc có thể hạn chế, giảm lực cung cả trong nội địa và sự thẩm lậu từ bên ngoài lãnh thổ. Bên cạnh đó, giảm cầu, giảm tác hại của ma túy lại có mối quan hệ khá khăng khít, chặt chẽ. Muốn giảm nguồn cầu ma túy trái phép thì cần ngăn chặn, kiểm soát tốt số người sử dụng và người nghiện ma túy trong cộng đồng. Người sử dụng ma túy trái phép nếu không bị phát hiện, ngăn chặn, hỗ trợ y tế sẽ dẫn đến tình trạng lệ thuộc vào ma túy, “đáp ứng” với các chất ma túy dẫn đến tăng liều lượng và trở thành nghiện ma túy. Giảm tác hại là việc phát hiện sớm, điều trị kịp thời với cả người sử dụng và người nghiện ma túy nhằm phòng tránh những hậu quả tiêu cực về sức khỏe (thể chất và tinh thần), pháp lý đối với bản thân những người này cũng như các chi phí, thiệt hại nhiều mặt mà xã hội phải gánh chịu khi số người sử dụng ma túy, người nghiện ma túy ngày một gia tăng, nguồn tài chính phải chi cho ma túy trong cộng đồng ngày một lớn hơn. Do đó, giảm lượng cầu giúp giảm quy mô và tốc độ lan rộng của tác hại, còn giảm tác hại góp phần củng cố và duy trì hiệu quả lâu dài của chính sách giảm cầu.

Chiến lược quốc gia phòng, chống và kiểm soát ma túy ở Việt Nam đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030 xác định mục tiêu cụ thể đến năm 2020 đều có thể hiện rõ nét việc giảm cầu ma túy, với nội dung:

– Giảm ít nhất từ 30% đến 40% số người nghiện ma túy so với hiện nay (tức là thời điểm ban hành Chiến lược, năm 2011), phấn đấu đạt 70% số xã, phường, thị trấn, khu dân cư và 90% cơ quan tổ chức, đơn vị, doanh nghiệp, trường học không có tệ nạn ma túy.

4 Bộ Công an, Báo cáo số 44/BC-BCA-C41 về Tổng kết đánh giá thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia phòng, chống ma túy giai đoạn 2011-2015 và đề xuất chương trình giai đoạn 2016-2020, Hà Nội, 23/02/2016.

5 Vũ Thu Trang, *Giáo trình Kinh tế Vi mô*, Trường Cao đẳng Nông lâm Đồng Bắc, 2018, tr. 12.

- 100% số người nghiện ma túy được phát hiện và quản lý; 90% số người nghiện ma túy được điều trị, cai nghiện và học nghề; 100% số người nghiện trong trại giam, cơ sở giáo dục, trường giáo dưỡng được cai nghiện; giảm từ 10% đến 15% tỷ lệ tái nghiện so với hiện nay (thời điểm 2011).⁶

“Tình hình ma túy ở trong nước diễn biến rất phức tạp và khó lường với số vụ, đối tượng và tang vật ma túy bất giữ có xu hướng tăng qua các năm”, đây là nhận định của Bộ trưởng Bộ Công an, thừa ủy quyền của Thủ tướng, trình bày tờ trình của Chính phủ về chủ trương liên quan đến đầu tư “Chương trình mục tiêu quốc gia phòng, chống ma túy đến năm 2030” (Báo cáo xin ý kiến Ủy ban Thường vụ Quốc hội ngày 3/11/2024).⁷ Nhìn từ góc độ nguồn cung, khu vực Đông Nam Á hiện đang được coi là điểm nóng về ma túy trên toàn thế giới, là một trong những thị trường buôn bán ma túy lớn nhất thế giới. Đây là địa bàn vừa tiêu thụ vừa là điểm trung chuyển chất gây nghiện dạng methamphetamine chủ yếu từ các khu vực khác trên thế giới, đặc biệt là từ Nam Phi, Trung Đông, Tây Á đến các thị trường khác ở Đông Á, Nam Á, Bắc Mỹ và Châu Đại Dương. Theo Báo cáo tình trạng sử dụng ma túy trên thế giới năm 2023 của Liên hợp quốc thì Methamphetamine là hoạt chất ma túy được tiêu thụ nhiều nhất ở khu vực Đông Nam Á.⁸

Đặc biệt, một số quốc gia Đông Nam Á như Lào và Myanmar còn nằm trong nhóm các nước sản xuất heroin để buôn bán sang các khu vực khác.⁹ Khối lượng ma túy thu giữ được từ các vụ án liên quan ngày càng nhiều, có những vụ việc lên đến hàng tấn ma túy bị thu giữ. Theo báo cáo tại Hội nghị song phương cấp Bộ trưởng giữa Bộ Công an Việt Nam và Bộ Công an Lào về hợp tác phòng, chống ma túy, từ năm 2021 đến năm 2024, công an các tỉnh giáp Lào đã triệt phá hơn 1.400 vụ, thu giữ 1,9 tấn ma túy các loại, 03 triệu viên ma túy tổng hợp và gần 3.500 cây thuốc phiện. Từ năm 2021 đến năm 2024, Việt Nam và Lào đã phối hợp điều tra chung nhiều chuyên án về ma túy. Trong đó, điển hình là chuyên án 103H tháng 8/2023, do nghi phạm người Đài Loan cầm đầu. Ở chuyên án này, công an hai nước bắt 7 nghi phạm, thu giữ 1,3 tấn ketamin thành phẩm, hơn 10.000 liều thuốc lá điện tử. Mặc dù tổng khối lượng ma túy bị bắt giữ trong mỗi vụ án ngày càng nhiều nhưng theo đánh giá của các cơ quan có thẩm quyền thì vẫn chưa phản ánh đầy đủ thực trạng khối lượng ma túy được lưu hành trái phép trong cộng đồng. Đại tá Vũ Văn Hậu, Cục phó Cục cảnh sát điều tra các tội phạm về ma túy, Bộ Công an cho biết miền Trung và Thành phố Hồ Chí Minh đang trở thành những mắt xích quan trọng trong đường dây vận chuyển ma túy xuyên quốc gia. Với vị trí địa lý thuận lợi, các băng nhóm tội phạm dễ dàng đưa ma túy đi qua nhiều quốc gia. Lợi dụng chính sách hải quan linh hoạt, chúng nguy trang ma túy trong các lô hàng thực phẩm xuất khẩu, sau đó vận chuyển qua các cảng

6 Chính phủ, “Chiến lược quốc gia về phòng, chống và kiểm soát ma túy ở Việt Nam đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030” ban hành kèm theo Quyết định số 1001/QĐ-TTg ngày 27/6/2011 của Thủ tướng Chính phủ.

7 Trung Kiên, “Chính phủ trình chủ trương đầu tư Chương mục tiêu quốc gia phòng, chống ma túy đến năm 2030”, *Trang tin điện tử Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh*, <https://www.hcmcpv.org.vn/tin-tuc/chinh-phu-trinh-chu-truong-dau-tu-chuong-trinh-muc-tieu-quoc-gia-phong-chong-ma-tuy-den-nam-2030-1491930051>, truy cập ngày 8/11/2024.

8 UNODC, *World Drug Report 2023 – Executive Summary*, 06/2023, tr. 13-14.

9 Hoàng Thanh Phương, “Hoạt động phòng, chống ma túy của ASEAN và một số khuyến nghị”, *Tạp chí Luật học*, Đặc san ASEAN – 50 năm hình thành và phát triển, tr. 79-82.

biển lớn để đưa sang nước thứ ba.¹⁰ Theo thống kê, trong số lượng ma túy từ vùng Tam giác vàng vận chuyển vào Việt Nam thì có tới 20% là để tiêu thụ nội địa, 80% là quá cảnh để vận chuyển tiếp ra nước ngoài. Ma túy từ khu vực Tam giác vàng được chuyển đến các quốc gia như Thái Lan, Campuchia, khu vực miền Trung và Thành phố Hồ Chí Minh của Việt Nam, rồi từ các điểm này đưa đến các quốc gia khác trong khu vực châu Á (như Trung Quốc, Đài Loan, Philippines...).¹¹

Một vấn đề nữa đặt ra đó là số người nghiện trên toàn quốc rất lớn, chiếm 0.2% dân số và con số này gia tăng hằng năm.¹² Tính đến ngày 14/6/2023, tổng số người sử dụng trái phép chất ma túy, người nghiện ma túy và người bị quản lý sau cai nghiện ma túy trên toàn quốc là 248.643 người. Kết quả xác định tình trạng nghiện 6 tháng đầu năm 2023 là 37.813 người, tăng 25.668 người (211%) so với cùng kỳ năm 2022 và cao hơn cả năm 2022. Trong đó, 32.389 người có kết quả xác định là nghiện ma túy, chiếm 85,5% trên tổng số người được xác định tình trạng nghiện.¹³ Theo, đánh giá chung của Bộ Công an, số người nghiện, người sử dụng trái phép chất ma túy vẫn còn ở mức rất cao, có ở mọi thành phần, lứa tuổi, địa bàn. Số xã, phường, thị trấn có tệ nạn ma túy trong toàn quốc không giảm và chiếm tỷ lệ đa số (83,7%).¹⁴ Tuy nhiên, đây cũng chỉ là con số thống kê người sử dụng trái phép, người nghiện ma túy có hồ sơ quản lý, trên thực tế con số này có thể còn lớn hơn rất nhiều.

Một vấn đề nghiêm trọng khác mà Việt Nam đang phải đối mặt hiện nay đó là trong số các bị cáo bị xét xử về hình sự, số bị cáo nghiện ma túy cũng có chiều hướng ngày một gia tăng. Số liệu bị cáo nghiện ma túy trong tổng số bị cáo đã bị xét xử tử từ năm 2018 đến năm 2023 có thể theo dõi thông qua các biểu đồ sau đây:¹⁵

Biểu đồ 1. Số bị cáo nghiện ma túy trong tổng số bị cáo đã bị xét xử tử từ năm 2018 đến năm 2023

- 10 Hải Duyên, “Ma túy vào Việt Nam – Những kỷ lục liên tiếp bị xô đổ”, *Báo Vnexpress*, 2/7/2019, <https://vnexpress.net/ma-tuy-vao-viet-nam-nhung-ky-luc-lien-tiep-bi-xo-do-3946282.html>, truy cập ngày 27/10/2024.
- 11 United Nations Office On Drugs And Crime (UNODC), *World Drug Report 2023*, United Nations, 2023, https://www.unodc.org/res/WDR-2023/WDR23_Exsum_fin_DP.pdf, truy cập ngày 27/10/2024.
- 12 Hải Duyên, *tlđđ*.
- 13 Hoàng Giang, “Gần 250 nghìn người sử dụng trái phép ma túy, người nghiện và người bị quản lý sau cai”, *Cổng thông tin điện tử Chính phủ*, *Trang tin điện tử của Ủy ban quốc gia phòng, chống AIDS, ma túy, mại dâm*, 2023, <https://tiengchuong.chinhphu.vn/gan-250-nghin-nguoi-su-dung-trai-phep-ma-tuy-nguoi-nghien-va-nguoi-bi-quan-ly-sau-cai-113230629150714103.htm>, truy cập ngày 03/11/2024.
- 14 Trung Kiên, *tlđđ*.
- 15 Vụ Thống kê, *Thống kê tình hình xét xử sơ thẩm của Tòa án các cấp*, *Tòa án nhân dân Tối cao từ 01/01/2023 đến ngày 31/12/2023*

Số liệu này cho thấy, trong năm 2018 trong số 98.508 bị cáo đã bị xét xử có 6.907 bị cáo nghiện ma túy, đến năm 2023 số bị cáo bị xét xử tăng lên 142.113 bị cáo và trong số đó có 9.629 bị cáo là người nghiện ma túy. Đây là số liệu sinh động phản ánh các nội dung liên quan đến nguồn cung và nguồn cầu về ma túy đã bị phát hiện trong cộng đồng cũng như tác hại của ma túy trong việc làm gia tăng các nhóm (loại) tội phạm khác và bản thân các tội phạm, tệ nạn về ma túy trong xã hội.

Trong số các tội phạm về ma túy, ba tội danh được thực hiện phổ biến nhất là Tội tàng trữ trái phép chất ma túy (Điều 249 BLHS 2015), Tội vận chuyển trái phép chất ma túy (Điều 250 BLHS 2015) và Tội mua bán trái phép chất ma túy (Điều 251 BLHS 2015). Từ năm 2018 đến năm 2023, các tội phạm này luôn chiếm hơn 90% tổng số vụ án liên quan đến ma túy được đưa ra xét xử. Đặc biệt trong số những bị cáo phải chịu trách nhiệm hình sự về những tội danh này thì tỷ lệ bị cáo là người nghiện ma túy luôn chiếm đa số. Điều này cho thấy mối liên hệ chặt chẽ giữa tình trạng nghiện ngập và các hành vi phạm tội liên quan đến ma túy.

Số liệu Thống kê tình hình xét xử sơ thẩm của Tòa án các cấp của Vụ Thống kê của Tòa án nhân dân tối cao cho thấy số bị cáo nghiện ma túy thực hiện các tội phạm liên quan đến ma túy luôn chiếm hơn 85% so với tổng số bị cáo nghiện ma túy trong tất cả các tội danh. Từ các bảng số liệu trên, nhóm tác giả tổng hợp và xác định được tỷ lệ phần trăm tổng số bị cáo nghiện ma túy thực hiện 03 tội danh trên tổng số bị cáo nghiện ma túy bị xét xử như sau:

Năm	Tổng số bị cáo nghiện ma túy bị xét xử	Tổng số bị cáo nghiện ma túy thực hiện 03 tội danh	Tỷ lệ %
2018	6907	6083	88.07%
2019	7101	6261	88.17%
2020	7663	6924	90.36%
2021	7931	7056	88.97%
2022	8674	7519	86.68%
2023	9629	8345	86.67%

Những số liệu thống kê đã trình bày ở trên cho thấy hiện nay đang có thách thức rất lớn cho cơ quan chức năng trong việc kiểm soát và xử lý các tội phạm về ma túy khi mà chính nguồn cầu ma túy đang trở thành nhân tố quan trọng trong việc làm gia tăng các tội phạm về ma túy nói riêng, tình hình tội phạm nói chung trong xã hội. Thực tế này cũng đặt ra yêu cầu cấp bách về các chương trình hỗ trợ, điều trị và giáo dục nhằm giảm thiểu tình trạng sử dụng trái phép ma túy và nghiện ma túy trong cộng đồng. Việc gia tăng tội phạm liên quan đến ma túy và số bị cáo nghiện ma túy thực hiện những hành vi phạm tội có liên quan đến ma túy cho thấy bên cạnh việc thực hiện các biện pháp pháp lý nghiêm khắc, còn cần phải có một chiến lược toàn diện và hiệu quả để giải quyết vấn đề một cách triệt để.

2. Những khó khăn, thách thức trong việc kiểm soát nguồn cầu ma túy trong nước và giảm tác hại của việc lạm dụng ma túy trong bối cảnh hiện nay

Có thể nói việc sử dụng trái phép các chất ma túy là một thực trạng gây nhức nhối trong xã hội và luôn được coi là vấn đề cấp bách cần có giải pháp hiệu quả để quản lý. Nguồn cầu về ma túy và tác hại mà ma túy gây ra cho từng cá nhân cũng như toàn thể cộng đồng tuy là hai vấn đề khác nhau nhưng lại có mối quan hệ rất chặt chẽ. Quy luật cung-cầu là quy luật của thị trường hàng hóa. Trong đó lượng cung ma túy đóng vai trò cơ bản và chi phối thị trường mua bán ma túy trên thị trường. Do vậy để tăng cường hiệu quả phòng, chống ma túy nhất thiết phải chủ động tác động đến nguồn cung ma túy, kéo giảm tối đa nhu cầu mua bán, sử dụng ma túy trong cộng đồng. Sẽ rất khó để giảm cầu nếu chưa thật sự chú trọng đến việc giảm tác hại thông qua các biện pháp điều trị can thiệp, hỗ trợ, thay thế các chất ma túy bằng các dược chất được kiểm soát hợp pháp bởi cơ quan y tế có thẩm quyền. Giảm tác hại của ma túy một cách hiệu quả là không làm gia tăng sự lạm dụng ma túy của mỗi cá nhân người sử dụng, là điều trị cắt cơn và cai nghiện thành công đối với người được xác định là nghiện ma túy. Như vậy, việc giảm tác hại của ma túy sẽ tác động trực tiếp đến việc giảm cầu về ma túy trong toàn xã hội.

Để kiểm soát và tiến tới giảm cầu về ma túy trong cộng đồng, nhiều năm qua Việt Nam đã quyết liệt thực hiện các biện pháp cụ thể, tập trung vào các định hướng chính:

- Tiếp tục đẩy mạnh công tác truyền thông, giáo dục, tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của cộng đồng, đặc biệt là đối tượng thanh thiếu niên về tác hại của ma túy để tránh lạm dụng ma túy.
- Nâng cao hiệu quả công tác cai nghiện ma túy tại các trung tâm, cơ sở cai nghiện tập trung cũng như tại gia đình và cộng đồng.
- Tổ chức các hoạt động phòng, chống ma túy trong nhà trường, trong các đơn vị hành chính dưới cơ sở như từng khu phố, xóm, ấp, thôn, bản.

Với thực trạng của các tội phạm về ma túy và tình hình người nghiện ma túy được phản ánh thông qua các số liệu thống kê đã nêu ở trên, rõ ràng các biện pháp giảm cầu, giảm tác hại ma túy đang được thực hiện chưa đạt hiệu quả như mong muốn. Đánh giá chung về hiệu quả công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy đối với người nghiện có hồ sơ quản lý giai đoạn từ 2011 – 2015 là “chưa đạt mục tiêu của Chương trình mục tiêu quốc gia đề ra là 100% người nghiện có hồ sơ quản lý được cai nghiện ma túy dưới mọi hình thức, 100% người đã cai nghiện có nguy cơ tái nghiện cao đều được quản lý sau cai, còn một lượng lớn người nghiện chưa được tiếp cận những dịch vụ cai nghiện”.¹⁶ Tỷ lệ người nghiện ma túy mới, người tái nghiện cũng như tỷ lệ người nghiện ma túy phạm tội đều có xu hướng gia tăng trong khi số người sử dụng trái phép các chất ma túy lại không được thống kê đầy đủ. Đây là một thách thức rất lớn đối với việc kiểm soát nguồn cầu ma túy nội địa trong tình hình hiện nay.

Tuy nhiên, cũng phải thừa nhận rằng tình trạng lạm dụng ma túy trong cộng đồng là một “nan đề” khó giải quyết vì chính bản thân sự độc hại, nguy hiểm đặc

16 Bộ Công an, *tlđd*.

biệt của thứ chất cấm này. Sự khó khăn, phức tạp này được mô tả khái quát bằng nhận xét “ma túy – dễ nghiện, khó cai, nhanh tái”. Ma túy không chỉ gây ra sự lệ thuộc nhanh chóng mà còn khiến cho người sử dụng nó đối mặt với những thách thức rất lớn trong quá trình cai nghiện và ngăn ngừa tái nghiện. Ma túy gây ra những ảnh hưởng đặc biệt nghiêm trọng đến sức khỏe thể chất, đồng thời nó còn hủy hoại cả tinh thần và đời sống xã hội của những người lệ thuộc vào nó. Các loại ma túy như heroin, cocain, methamphetamine hay cần sa đều dễ dàng khiến cho người sử dụng lệ thuộc và gây khó khăn trong việc cai nghiện. Thậm chí sau khi đã cai nghiện thành công thì nguy cơ tái nghiện vẫn rất cao do sự ảnh hưởng của các yếu tố về tâm lý và sinh lý. Quá trình cai nghiện ma túy phụ thuộc rất lớn vào sức mạnh ý chí, nghị lực của bản thân người nghiện, đồng thời còn cần đến sự hỗ trợ y tế chuyên sâu cũng như việc trị liệu phức tạp về tâm lý. Các biện pháp điều trị cai nghiện bao gồm:¹⁷

- Dùng thuốc hỗ trợ (một số loại thuốc giúp giảm bớt các triệu chứng cai và ngăn ngừa tái nghiện).

- Tư vấn tâm lý và hỗ trợ tinh thần giúp cho người nghiện vượt qua cảm giác trống rỗng và thiết lập lại sự cân bằng tâm lý.

- Tham gia các chương trình cai nghiện để nhận được sự hỗ trợ từ các chuyên gia và cộng đồng để từng bước đoạn tuyệt với sự cám dỗ của ma túy.

Sau khi đã cai nghiện thành công, một trong những thách thức rất lớn là phải ngăn ngừa tái nghiện. Tái nghiện thường xảy ra khi người nghiện tiếp xúc với các yếu tố kích thích như căng thẳng, cô đơn, hoặc khi họ tiếp xúc với những người sử dụng ma túy. Do vậy, việc duy trì động lực và hỗ trợ y tế, tâm lý, xã hội thường xuyên, liên tục, ổn định là điều kiện rất quan trọng để người nghiện dứt khoát từ bỏ việc sử dụng ma túy. Những khó khăn này đòi hỏi ý chí và nghị lực cá nhân của người nghiện phải luôn đóng vai trò trung tâm, quyết định sự thành bại của mọi phác đồ điều trị y khoa. Vì vậy, sự tự nguyện cai nghiện ma túy luôn phải được coi trọng, đề cao trong việc tổ chức hoạt động cai nghiện dù ở bất kỳ môi trường, hoàn cảnh nào (tại gia đình, cộng đồng, tại các trung tâm, cơ sở cai nghiện ma túy). Sự kỳ thị, phân biệt và xa lánh của gia đình, của cộng đồng đối với những người sử dụng ma túy, người nghiện ma túy sẽ chỉ làm gia tăng khoảng cách, rào cản giữa họ với cộng đồng xã hội, tạo thêm tình trạng ẩn của việc sử dụng trái phép ma túy, nghiện ma túy cũng như hạn chế hiệu quả của công tác cai nghiện và điều trị hỗ trợ, giảm thiểu tác hại của ma túy. Ngoài ra, còn có rất nhiều khó khăn, trở ngại khác đang đặt ra cho công tác cai nghiện ma túy ở Việt Nam. Đó là việc thiếu nguồn vốn, thiếu mô hình phù hợp, thiếu cơ sở vật chất và kinh phí bảo đảm, việc huy động các nguồn lực từ xã hội tham gia vào hoạt động này còn rất hạn chế. Một số vấn đề cụ thể đặt ra trong công tác cai nghiện và quản lý người nghiện sau cai, đó là:

Thứ nhất, theo điểm a khoản 3 Điều 26 Nghị định số 109/2016/NĐ-CP thì điều kiện để được cấp giấy phép hoạt động đối với Phòng khám (Phòng y tế) tại cơ sở cai nghiện ma túy phải có nhân sự: “Là bác sĩ chuyên khoa tâm thần, bác sĩ đa

17 U.S Department of Health and Human Services, *State Methadone Treatment Guidelines, Treatment Improvement Protocol (TIP) Series No. 24*, Chapter 5, 1993.

khoa có chứng chỉ đào tạo về chuyên khoa tâm thần hoặc bác sĩ chuyên khoa y học cổ truyền có chứng chỉ đào tạo về hỗ trợ cai nghiện ma túy bằng phương pháp y học cổ truyền...”. Trong khi đó quy định về việc cấp chứng chỉ hành nghề cho các bác sĩ chuyên khoa này còn nhiều mâu thuẫn, chông chéo giữa Luật Phòng, chống ma túy năm 2021, Nghị định 109/2016/NĐ-CP, Nghị định 116/2021/NĐ-CP,... Hệ quả là hiện nay, rất nhiều cơ sở cai nghiện ma túy không thể đảm bảo đủ nhân sự có trình độ để xác định tình trạng nghiện của người bệnh. Điều này dẫn đến việc các đơn vị sự nghiệp công lập, cũng như các tổ chức và cá nhân cung cấp dịch vụ cai nghiện chỉ có thể thực hiện cai nghiện tự nguyện tại gia đình và cộng đồng trong một quy mô hạn chế. Kết quả là công tác cai nghiện tại gia đình và cộng đồng vẫn còn nhiều bất cập và chưa đáp ứng được nhu cầu thực tế của xã hội.

Thứ hai, về chất lượng, điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị, hiện các cơ sở cai nghiện ma túy công lập hầu hết được xây dựng từ lâu hoặc tiếp nhận từ hệ thống khác. Điều này dẫn đến việc thiết kế của các cơ sở này không phù hợp với yêu cầu tổ chức và thực hiện cai nghiện hiện đại. Mặt khác, do không được đầu tư, nâng cấp, sửa chữa thường xuyên nên nhiều hạng mục đã xuống cấp rất nghiêm trọng, hơn 50 % cơ sở không đảm bảo các yêu cầu, điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị tối thiểu để thực hiện quy trình chuyên môn về cai nghiện ma túy cũng như các điều kiện sinh hoạt cho người cai nghiện.¹⁸ Theo quy định hiện hành về phòng, chống ma túy, các cá nhân và tổ chức có thể thành lập cơ sở cai nghiện tư nhân. Tuy nhiên, lĩnh vực này lại đòi hỏi một khoản đầu tư lớn về cơ sở vật chất cũng như nhân sự, trong khi đó, Nhà nước vẫn chưa có chế độ hay chính sách hỗ trợ nào cho việc thành lập các cơ sở này. Đặc biệt, phần lớn những người nghiện ma túy đều có hoàn cảnh khó khăn, không đủ khả năng chi trả các chi phí và dịch vụ liên quan đến cai nghiện. Chính vì lý do này, mặc dù Nhà nước đã cho phép thành lập các cơ sở cai nghiện tư nhân, nhưng thực tế là hiện tại chưa có cơ sở nào được thành lập. Kết quả là, gánh nặng trong công tác cai nghiện lại dồn hết lên các cơ sở cai nghiện công lập, tạo ra áp lực lớn cho hệ thống này và làm giảm hiệu quả trong việc hỗ trợ người nghiện tái hòa nhập cộng đồng.

Thứ ba, tình trạng nghiện ma túy trong xã hội đang ngày càng trở nên nghiêm trọng, đặc biệt là đối với những người nghiện các chất ma túy tổng hợp mới, chủ yếu là dạng Amphetamine (ATS). Trong số đó, chất Methamphetamine, thường được biết đến với cái tên “ma túy đá” và cần sa tổng hợp, thường gọi là “Cỏ Mỹ,” là những loại ma túy cực kỳ độc hại. Những chất này không chỉ gây ra các tác động tiêu cực ngay lập tức mà còn có khả năng gây tổn thương não bộ nghiêm trọng, làm suy giảm khả năng định hướng về nhận thức và kiểm soát hành vi của người sử dụng. Hệ quả là, những người nghiện ma túy này không chỉ tự gây nguy hiểm cho bản thân mà còn tiềm ẩn nhiều rủi ro cho những người xung quanh, ảnh hưởng tiêu cực đến cộng đồng và xã hội.

Đáng lưu ý, hiện nay vẫn chưa có phác đồ điều trị chuẩn bằng thuốc được ngành y tế quy định cho các loại ma túy tổng hợp này (chủ yếu hiện nay mới

18 Giang Oanh, “Nhìn lại một năm thực hiện cai nghiện ma túy theo Luật Phòng, chống ma túy 2021”, *Cổng thông tin điện tử Chính phủ, Tiếng chuông, trang tin điện tử của Ủy ban quốc gia phòng, chống AIDS, ma túy, mại dâm*, 2023, <https://tiengchuong.chinhphu.vn/nhin-lai-mot-nam-thuc-hien-cai-nghien-ma-tuy-theo-luat-phong-chong-ma-tuy-2021-113230608092244765.htm>, truy cập ngày 27/10/2024.

chỉ có phác đồ điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế Methadone). Tình trạng này không chỉ diễn ra ở nước ta mà còn là một vấn đề toàn cầu, khi mà nhiều quốc gia khác cũng chưa xây dựng được các phương pháp điều trị hiệu quả và nhất quán cho những người nghiện ma túy. Điều này đặt ra thách thức lớn cho công tác điều trị và cai nghiện, yêu cầu một sự nghiên cứu sâu sắc và phát triển các biện pháp can thiệp phù hợp nhằm giúp người nghiện phục hồi và tái hòa nhập vào cuộc sống xã hội.

Thứ tư, độ tuổi của người nghiện ma túy đang ngày càng trẻ hóa, với nhiều trường hợp đang trong thời kỳ phát triển và hoàn thiện nhân cách. Đây là giai đoạn mà tâm lý của họ rất nhạy cảm, nhưng lại có sự thiếu hụt đáng kể về khả năng nhận thức và kiểm soát hành vi. Khi bị lệ thuộc vào ma túy, những cá nhân này thường dễ bị kích động, có xu hướng manh động, liều lĩnh và thường hành động theo tâm lý đám đông mà không suy nghĩ thấu đáo. Điều này không chỉ đặt họ vào những tình huống nguy hiểm mà còn có thể dẫn đến những quyết định sai lầm, gây hậu quả rất nghiêm trọng cho bản thân và cộng đồng.

Thứ năm, công tác tham vấn và tư vấn cho thân nhân, gia đình người nghiện cực kỳ quan trọng nhưng cũng gặp nhiều khó khăn. Các chương trình hỗ trợ và can thiệp còn thiếu tính đồng bộ và chưa được thực hiện một cách sát sao, dẫn đến sự thiếu hụt trong việc cung cấp thông tin cần thiết cho gia đình và cộng đồng. Hơn nữa, việc tiếp cận và hỗ trợ cộng đồng đối với người nghiện cũng đang gặp trở ngại lớn, không chỉ do sự thiếu hụt về nguồn lực mà còn do tâm lý kỳ thị và thiếu hiểu biết về vấn đề nghiện ma túy. Những yếu tố này tạo ra rào cản trong việc xây dựng một môi trường hỗ trợ tích cực cho người nghiện và gia đình họ, khiến cho công tác phòng ngừa và điều trị trở nên kém hiệu quả. Do đó, việc tăng cường các chương trình giáo dục, tư vấn và hỗ trợ cộng đồng là vô cùng cần thiết để giúp nâng cao nhận thức và giảm thiểu tình trạng nghiện ma túy trong nhóm đối tượng trẻ tuổi này.

Thứ sáu, người nghiện ma túy hiện nay thường là những cá nhân đã có tiền án, tiền sự, nhân thân xấu. Điều này không chỉ cho thấy mức độ nghiêm trọng của tình trạng nghiện mà còn phản ánh sự liên quan chặt chẽ giữa việc nghiện ma túy và các hành vi vi phạm pháp luật. Đặc biệt, những người nghiện ma túy thường xuyên trải qua các trạng thái ảo giác và kích động. Tình trạng này dẫn đến những hành vi rất nguy hiểm và khó quản lý, điều này không chỉ ảnh hưởng đến an toàn của chính bản thân họ mà còn gây ra mối đe dọa nghiêm trọng cho toàn thể cộng đồng.

3. Một số kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả việc thực hiện các biện pháp giảm cầu, giảm tác hại của ma túy tại Việt Nam trong thời gian tới

Một trong những giải pháp đặc biệt quan trọng đó là triển khai các chương trình giáo dục nhằm nâng cao nhận thức về tác hại của ma túy. Khi người dân, đặc biệt là giới trẻ, hiểu biết đầy đủ về những rủi ro và hệ lụy nghiêm trọng từ việc sử dụng ma túy, xu hướng tham gia vào các hoạt động tiêu thụ chất gây nghiện sẽ có khả năng giảm bớt. Bên cạnh đó, các chương trình hỗ trợ xã hội và dịch vụ chăm sóc sức khỏe sẽ đóng một vai trò quan trọng trong việc trợ giúp những cá nhân có nguy cơ nghiện ma túy tìm kiếm, định hướng cho mình lối sống lành mạnh, tránh xa các loại tệ nạn xã hội.

Việc tạo ra một môi trường xã hội tích cực không chỉ làm giảm nhu cầu sử dụng ma túy mà còn hạn chế cơ hội cho các tội phạm có liên quan. Những chính sách khuyến khích giảm cầu, giảm tác hại của ma túy, chẳng hạn như cung cấp các dịch vụ điều trị và hỗ trợ, có thể mang lại những thay đổi tích cực cho cộng đồng, qua đó làm giảm tỷ lệ tội phạm liên quan đến ma túy. Hơn nữa, việc hỗ trợ người sử dụng ma túy tái hòa nhập với cộng đồng không chỉ giúp giảm cầu mà còn góp phần làm giảm nguy cơ tái nghiện và các hành vi phạm tội khác, tạo ra một xã hội an toàn và lành mạnh hơn cho tất cả mọi người.

Chúng tôi cho rằng, cần tăng cường giáo dục, nâng cao nhận thức trong cộng đồng về tình trạng lạm dụng ma túy và nghiện ma túy như một vấn đề sức khỏe, y tế (giống HIV/AIDS). Về lâu dài, người sử dụng ma túy, nghiện ma túy cần được tư vấn, khám sàng lọc, thu dung và điều trị như đối với bệnh nhân lệ thuộc mãn tính bởi các chất ma túy. Cần bảo đảm sự tiếp cận kịp thời thông qua việc giáo dục sức khỏe, tư vấn sức khỏe của các cơ quan chuyên môn như y tế, bảo hiểm... Cần đa dạng hóa sự lựa chọn của người nghiện: được hỗ trợ cai nghiện ngoại trú (tại gia đình, cộng đồng) hoặc điều trị nội trú tại các cơ sở cai nghiện. Trách nhiệm này cần được Nhà nước bảo đảm bằng nguồn kinh phí từ ngân sách cũng như từ các nguồn lực của cộng đồng, của các doanh nghiệp bảo hiểm.

Thứ nhất, cần tăng cường và cải thiện chất lượng đội ngũ nhân sự chuyên trách trong công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện tại các cơ sở cai nghiện ma túy công lập, cũng như tại các đơn vị cung cấp dịch vụ cai nghiện tại gia đình và cộng đồng. Đồng thời, cần nghiên cứu và đề xuất các chế độ, chính sách ưu đãi phù hợp cho đội ngũ làm việc trong lĩnh vực này. Ngoài ra, cần chỉ đạo Ủy ban nhân dân cấp tỉnh sắp xếp nguồn lực để nâng cấp, sửa chữa và bổ sung trang thiết bị, phương tiện tại các cơ sở cai nghiện ma túy công lập và các đơn vị cung cấp dịch vụ cai nghiện tự nguyện tại gia đình, cộng đồng. Ngoài ra, cần có cơ chế hỗ trợ từ ngân sách trung ương nhằm bảo đảm việc thực hiện hiệu quả công tác phòng, chống ma túy, cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy.

Thứ hai, chỉ đạo các cơ quan chức năng tại địa phương tiến hành đánh giá và thống kê số lượng người nghiện ma túy trong khu vực. Cần dự báo nhu cầu cai nghiện để từ đó xây dựng kế hoạch phân bổ nguồn lực và ngân sách theo đúng quy định pháp luật, nhằm tổ chức và triển khai hiệu quả công tác cai nghiện ma túy cũng như thực hiện các chính sách hỗ trợ cho người cai nghiện. Bên cạnh đó, cần đồng bộ triển khai các quy định trong Luật Phòng, chống ma túy năm 2021 và các văn bản hướng dẫn thi hành, tổ chức các buổi tập huấn và hướng dẫn chuyên sâu cho cấp cơ sở về công tác xác định tình trạng nghiện ma túy, tổ chức cai nghiện và quản lý sau cai nghiện.

Ủy ban nhân dân các cấp cũng cần hướng dẫn và chỉ đạo việc tổ chức các chương trình cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình và cộng đồng; giao nhiệm vụ cho các đơn vị sự nghiệp công lập trong phạm vi quản lý cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy tự nguyện, và bố trí kinh phí hỗ trợ cho công tác này tại gia đình và cộng đồng.

Thứ ba, cần xây dựng một kế hoạch chi tiết và triển khai một cách hiệu quả công tác cai nghiện và phòng ngừa nghiện ma túy cho nhóm đối tượng có nguy cơ cao và những người sử dụng chất ma túy trái phép trong khu vực. Cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền tới các cấp, ngành, tổ chức đoàn thể và cộng đồng dân cư

nhằm nâng cao hiểu biết về tầm quan trọng cũng như ý nghĩa của việc đưa người nghiện vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Hơn nữa, cần thực hiện việc đôn đốc và kiểm tra các cơ quan, đơn vị có liên quan trong quá trình triển khai biện pháp này, đồng thời phối hợp với các đơn vị thuộc Bộ và các ngành liên quan để khắc phục triệt để các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong quá trình thực hiện.

Thứ tư, cần đẩy mạnh các công tác tuyên truyền về Luật Phòng, chống ma túy, các văn bản pháp luật có liên quan đến công tác phòng, chống ma túy, tác hại của ma túy. Tận dụng sự phát triển của khoa học công nghệ để đưa các kiến thức này tiếp cận sâu rộng trong người dân. Cần đặc biệt tập trung công tác tuyên truyền, giáo dục và phòng ngừa ở các trường học, đơn vị dân cư có nhiều người trẻ.¹⁹ ●

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Công an, *Báo cáo số 44/BC-BCA-C41 về Tổng kết đánh giá thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia phòng, chống ma túy giai đoạn 2011-2015 và đề xuất chương trình giai đoạn 2016-2020*, Hà Nội, 23/02/2016 [trans: Ministry of Public Security, Report No. 44/BC-BCA-C41 on Summary and assessment of the implementation of the national target program on drug prevention and control for the period 2011-2015 and proposal for the program for the period 2016-2020, Hanoi, February 23, 2016]
- [2] Hải Duyên, “Ma túy vào Việt Nam – Những kỷ lục liên tiếp bị xô đổ”, *Báo Vnexpress*, 2/7/2019 [trans: Hải Duyên, “Drugs entering Vietnam – Records continuously broken”, *Vnexpress Newspaper*, July 2, 2019]
- [3] Hoàng Giang, “Gần 250 nghìn người sử dụng trái phép ma túy, người nghiện và người bị quản lý sau cai”, *Cổng thông tin điện tử Chính phủ, Trang tin điện tử của Ủy ban quốc gia phòng, chống AIDS, ma túy, mại dâm*, 2023 [trans: Hoang Giang, “Nearly 250 thousand illegal drug users, addicts and people under post-rehabilitation management”, *Government Electronic Information Portal, Electronic Information Page of the National Committee for AIDS, Drug and Prostitution Prevention and Control*, 2023]
- [4] Tạ Hiền, “Ma túy gồm những loại gì? Tác hại của chúng nguy hiểm ra sao?”, *Thời báo VTV*, 2021 [trans: Ta Hien, “What types of drugs are there? How dangerous are their effects?”, *VTV Times*, 2021]
- [5] Trung Kiên, “Chính phủ trình chủ trương đầu tư Chương mục tiêu quốc gia phòng, chống ma túy đến năm 2030”, *Trang tin điện tử Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh* [trans: Trung Kien, “The Government submits the investment policy for the National Target Program on Drug Prevention and Control to 2030”, *Ho Chi Minh City Party Committee’s electronic news page*]
- [6] Hoàng Thanh Phương, “Hoạt động phòng, chống ma túy của ASEAN và một số khuyến nghị”, *Tạp chí Luật học, Đặc san ASEAN – 50 năm hình thành và phát triển* [trans: Hoang Thanh Phuong, “ASEAN’s drug prevention and control activities and some recommendations”, *Journal of Legal Studies*, Special issue of ASEAN – 50 years formation and development]
- [7] Vũ Thu Trang, *Giáo trình Kinh tế Vi mô*, Trường Cao đẳng Nông lâm Đông Bắc, 2018 [trans: Vu Thu Trang, *Textbook on Microeconomics*, Dong Bac College of Agriculture and Forestry, 2018]
- [8] U.S Department of Health and Human Services, *State Methadone Treatment Guidelines, Treatment Improvement Protocol (TIP) Series No. 24*, Chapter 5, 1993
- [9] United Nations Office On Drugs And Crime (UNODC), *World Drug Report 2023*, United Nations, 2023
- [10] Vụ Thống kê, *Thống kê tình hình xét xử sơ thẩm của Tòa án các cấp, Tòa án nhân dân Tối cao từ 01/01/2023 đến ngày 31/12/2023* [trans: Department of Statistics, Statistics on Trial Situation first instance of the Courts at all levels, the Supreme People’s Court from January 1, 2023 to December 31, 2023]

19 United Nations Viet Nam, Các góp ý và khuyến nghị tổng thể của Liên hợp quốc về các điều khoản sửa đổi của Luật Phòng, chống ma túy, tháng 08/2020.